

పాండు తిరుగుడు పావు

పుట్టిన ప్రతి ప్రాణికి ఆశలుండటం సహజం. కాని అవి తీరటం ఏ కొద్దిమంది అదృష్టవంతులకో! కొంతమంది ఆశలతోనే పుట్టి, ఆశలతోనే అణగారి పోతారు. అటువంటిదే పాండు తిరుగుడుపావు జీవితం.

పాండు తిరుగుడుపావుకు ఆశలు జాస్తి, అవకాశాలు నాస్తి. పుట్టినరోజునుండి మూర్ఖుడినే ఆరాధిస్తుంది. కన్ను, ముక్కు, ముఖం సర్వం అతడికే అర్పితంచేసి తనకంటూ ఏదీ మిగుల్చుకోక అటుకేసే చూస్తూ

లోకాన్ని మరిచిపోతుంది. కానీ ఆ లోకబాంధవుడు దాన్ని గమనిస్తాడో లేదో. . . అది తన జన్మనాన్ని సర్వం అతడికే దారపోసి వాడి, వడిలి, రూపరిపోతూంటే చూచిచూడనట్లుంటాడు.

పొద్దుతిరుగుడుపూవు లాంటిదే సూర్యకాంతం, ఏ సుడియలో పుట్టిందోకాని వామనక్షత్రం చక్కగా అతికిపోయింది. పొద్దుతిరుగుడుపూవులాగే సూర్యకాంతంకూడా పుట్టి బుద్ధి ఎరిగినదగ్గరనుండి కలలు కంటూనే ఉంది. వగలల్లా కలలు గని, రాత్రిళ్ళు ఆ కలం తలపులతోనే జీవిస్తుంది.

మానవులందరిలాగానే సూర్యకాంతానికికూడా ఆశలున్నాయి. అవి ఆత్మకలేం కావు. రోజూ కడుపు నిండా అన్నం తివాని, కోరిన వస్తువునల్లా కొనుక్కొని అనుభవించాలని, చక్కనివాళ్ళి పెళ్ళిచేసుకోవాలని, అదీ ఇంకొకటి భాస్కరరావునితప్ప మరొకరిని చేసుకోకూడదని, పెళ్ళి అయిన తరవాత చినిగిన పరికేజీలు వదిలేసి సుబ్బలు, కస్తూరి, శారదావాళ్ళు కట్టుకుంటూ పువ్వులూ పీచులూ కట్టుకోవాలని, వారాని కొకసారి భాస్కరరావుతో రికార్డు అనుకొని కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నీనిమాకు పోవాలని . . . అన్నీ ఇట్లాంటివే. ఏటివి ఆశలని ఎట్లా అంటారు? ఏ రోజుల్లోనైనా ప్రతి ఆడపిల్ల కోరుకునేది ఇవే కదా! అవి తీరవని ఎవరనగలరు?

సూర్యకాంతం వరబ్రహ్మశాస్త్రి మూడో కూతురు. లోకంలో బ్రాహ్మణ్యానికి గౌరవం అణగారినా తనూ లోకంలో అది పుట్టింది. "ఇది పుట్టిన తరవాతే ఇంట్లో కరువు వచ్చిందని దాని నాయనమ్మ గొణిగింది. దాని పుట్టుకకే ఇంట్లోవాళ్ళు అన్నానికి మొహంవాయటానికి ఏం సంబంధం? అయినా సూర్యకాంతం ముఖాన గీత అటువంటిది. కొంతమంది లోకంలో పడటానికి వుడతారు. కొంతమంది అనటానికి ఉద్బవించారు.

సూర్యకాంతం భూమిమీదనడిచిన అయిదో ఏట కృష్ణాపుష్కరాలు వచ్చాయి. దబ్బులేమయినా గిట్టుబాటుపూతాయమోనని శాస్త్రీగారు బయలుదేరారు. ఆయన పురుషాత్మానికి పుణ్యం అంటూ సంసారం వెంటబడింది. ఆ సంవత్సరమే బెజవాడలో కలరా పోకింది. ఎర్ర యేగాని చేతిలో రాలలేదు. ఏడుపుముఖంతో ఈడిగిలనుడతూ నడుస్తూన్న వరబ్రహ్మశాస్త్రిని సూర్యకాంతం చెయ్యి పట్టుకొని అసేంది. అందంగా మృదువుగా ఉన్న చూపుడుచేతితో ముద్దువచ్చే కృష్ణాడిబొమ్మను ఎదరకట్టులో చూపించింది. వరబ్రహ్మశాస్త్రికి కూతురుంటే ఇష్టమే. కానీ ఏం చెయ్యగలడు? చేతిలో నాలుగు కోరిణి లేవాయే! అయినా దబ్బున్నార పెట్టి దాని ఎంకతోకలాంటిజడకు రెండుమూరల ఊలు కొన్నాడు. సూర్యకాంతానికి కావలిసింది ఊలు కాదుగా. కృష్ణాడి బొమ్మాయే. ఆ రాత్రి అంతా ఏడ్చింది. ఏడుస్తూనే ఏడుస్తూనే నిద్రపోయింది.

ఆ నిద్రలో దాని కొక కల వచ్చింది. కలలో మూర ఎత్తు ఉన్న కృష్ణాడిబొమ్మ వగలు బొమ్మలదుకాణంలో చూచినటువంటిదే. . . అటువంటిదేమిటి? అచ్చంగా అదే కనిపించింది. సూర్యకాంతం దానిని రెండవారులతో ఎత్తుకొని కాళ్ళమీద పండ్లనుకుంది.

వాస్తవంలో బ్రతకటంకన్న, కలల్లో జీవించడం హాయిగా ఉంటుంది. చాలామంది కష్టాలలో జీవిస్తూ, కలల్లో సుఖిస్తుంటారు. అలాటివారు తెలిసి వాధపడ్డా, తెలియకుండానే సుఖపడతారు. తీరని కోర్కెలను తీర్చుకోవలసినవారికోసమే కలలు సృష్టించబడ్డాయన్నా ఆశ్చర్యంలేదు.

ఉగ్గుబెట్టి, లాలపోసి, తలడుచ్చి బొట్టుపెట్టి జోల పాడింది. ఇట్లా కలగన్నానన్న సంగతి సూర్యకాంతానికి తెలవదు. మరునాడు నిద్రలేచిన తరవాత తాను నిజంగా కృష్ణాడి బొమ్మతో ఆడుకున్నట్లే అనిపించి ఏడవలేదు. అట్లా కలగనిఆశ తీరేనట్లు సంతోషించటం దానికి ఇట్లా మొదటిసారి అనుభవంలోనికి వచ్చింది. ఆ రోజునుండి ఆది మధ్యమధ్య ఇట్లాంటి కలలే కంటూంది. సూర్యకాంతానికి తీరని కోరిక లేవ్వనా ఉంటే కలలో ఇట్టే తీరిపోయేవి. అందుకే దానికి ఆశలు తీరకపోవటమంటూ ఉండదు. ఆశలతో నీరసించిపోవటం దాని జీవితంలో ఎరగదు.

సూర్యకాంతానికి చదువుకోవాలని ఎంతో ఇదిగ్గ ఉండేది. పన్నుసారం పూర్తిచేసేసరికి దాని కెవరు క్షావకం రాలేదుగాని దాని తండ్రికి వాళ్ళ తండ్రి తలపులోనికి వచ్చాడు. అప్పటికింకా ఆడవాళ్ళకి ఫీజు మాఫీఅంటూ రాలేదు. మగవాళ్ళతోపాటు కచ్చితంగా నెం తిరిగిసరికి మూడురూపాయలు ఖతీలుపని రైటరుచేతిలో వెయ్యాలిసేదే. లేకపోతే పైసంటూ క్లాసుకు వచ్చి పనసలాంటిలిస్టు చదివేవాడు. దాని తండ్రి వరబ్రహ్మశాస్త్రి "బుద్ధి ఎరక్క వెచ్చించానురా బాబూ" అంటూ పెళ్ళాండగ్గర ప్రతి నెం గొణిగటం సూర్యకాంతం ఎంటూనేఉంది. చివరికి అది పాను కావటం, గోళ్ళు గిట్టుకుంటూ ఇంట్లో కూర్చోవటం జరిగింది. తనతోపాటు చదివి పెకండు సారంలోకి పోయిన ఎదరింటి భాస్కరరావును తలుచుకొని వగలల్లా ఏడిచింది. ఆ రాత్రి తియ్యని కలగని, మరునాడు తనను తాను ఊరడించుకోవటంకూడా జరిగిపోయింది.

సూర్యకాంతానికి ఎదురింటి భాస్కరరావుంటే చాలా ఇష్టం. అతడు ఎర్రగా అందంగా ఉంటాడని కాదు. చిన్నప్పటినుండి ఇద్దరు కలిసి పట్టుగూళ్ళు కట్టారు. తల్లి పిల్లా మొగుడూ పెళ్ళాం ఆటలు ఆడుకున్నారు. కాకికి ఎంగిలివేసి ఇద్దరూ ఒక్క జానుకాయనే కొరుక్కు తిన్నారు. కొంచెం పెద్దవాళ్ళయ్యేసరికి క్లాసు పెరిగిపోయి బకాజీలోనుండి ఏప్సెరమెంట్లోనికి వచ్చి, భాస్కరరావు కొనుక్కున్నాని ఎంచుకొని తిన్నారు. మరి సూర్యకాంతానికి భాస్కరరావుంటే ఇష్టం ఉండదా? ఎందుకు ఉండదా? అది చిన్నప్పటి అనుభందమూయే.

ఆలపాటి లక్ష్మీనరసింహారావు

సూర్యకాంతం పానయిన రోజున సంతోషించినవారెవరైనా ఉన్నారంటే దాని స్నేహితుడు భాస్కరరావు తప్ప మరొకరు కనవడరు. వరబ్రహ్మశాస్త్రి కూతురు ఆమోఘమయిన తెలివితేలులు చూచి, తన సామర్థ్యాన్ని చూచుకొని ఏడిచాడు. దాని తల్లి పైచదువు చెప్పించనందులకు ఇరుగుపొరుగుమ్మలకు కారణాలు చూపించలేక కుళ్ళికుళ్ళి కుసిసారిపోయింది. భాస్కరరావు మొదటిరోజు స్కూలుకలుర్లు చెప్పతూ "నువ్వు ఇక చదవనా?" అన్నాడు.

"ఊహూ" అంటూ గడ్డం ఊగించింది సూర్యకాంతం. "ఎందుకు?" "నువ్వు చదువుతున్నావుగా. ఇంకా నే వెండుకు తెమ్మ!"

ఆడవాళ్ళంత లొందరగా మగవాళ్ళు ఎదగరంటారు. సూర్యకాంతం మాటలు భాస్కరరావుకు అర్థం కాలేదు. "నేను చదువుతున్నారే. మరి నువ్వెందుకే చదవటంలే"దని అన్నాడు. భాస్కరరావు తెలివికి సూర్యకాంతం నవ్వింది. "మా నాన్న తిట్టాడు" అంది.

"చదువుకుంటానంటే తిట్టడెవరు?" అంటూ చింతకాయముఖం పెట్టాడు భాస్కరరావు. వాడికేం తెలుసు చదువుకూడా అన్న సుభాషణలేదే అని, అది ఏ కొద్దిమంది అదృష్టవంతులతో పనిస్తుందని. అతడికి నివరించి చెప్పలేక ఏడవటానికి బదులు నవ్వింది సూర్యకాంతం.

సూర్యకాంతం స్కూలుకు పోకపోయినా భాస్కరరావు తన ఫీట్ సారంవరకు దానితో మాట్లాడుతూనేఉన్నాడు. వాడు స్కూలుపైసలో లోకి రావటం, అది వాడికి కనిపించకుండా తలుపువాయున నక్కుకోవటం ఒక్కసారే జరిగిపోయాయి.

భాస్కరరావుతో మాట్లాడటం మానివేసినా వాడంటే దానికి చాలా ఇష్టం. వాడు స్కూలుకు బయలుదేరేవేళ, వచ్చేవేళ దానికితప్ప వాడికికూడా తెలియనేమా. సరిగ్గా సమయానికి కిటికీలో కూర్చుని వాడి రాకపోకలను గమనిస్తూఉంటుంది. దాని విశాలనయనాలు తన రాకపోకలకి అవ్వనాలు, ఏడ్కొలు లువచరిస్తూఉన్న సంగతి వాడెరగదు. తెలిస్తే ఏంచేసేవాడో?

భాస్కరరావు స్కూలుపైసలు పానయ్యానని ఇంగ్లీషువేసరు చేతిలో పట్టుకొని తన తల్లితో చెప్పటానికి వచ్చినప్పుడు సూర్యకాంతం పొద్దయం ఒక సముద్రం అయింది. తను పుట్టి నన్నుడు పెరటిలో వేసిన మల్లెతీగ ఒళ్ళంతా పూలతో పులకరించిపోతూ సూర్యకాంతానికి పారవశ్యం కలిగించింది. ఆ రోజు ఖనివారం కాబట్టి నాయనమ్మ దేవుడికి కొబ్బరికాయ కొట్టినప్పుడు తాను వక్కనే నిలబడి మనసారా ధ్యానించింది.

సూర్యకాంతం చిగిరించిన చింతవెట్టులా నాలుగు రోజులు గడిపిందో లేదో అప్పడే దాని గుండె గుబురు లాడింది. భాస్కరరావుకి ఎక్కడినుండో సంబంధం వచ్చింది. 'ఒప్పుకుంటాడో ఏమో?' నంటూ దాని కాలు నిలిచినచోట నిలవలేదు. పిచ్చిపిచ్చినదానిలా

ఇట్లుంటే తిరిగింది. వర్షంపై పదిమూట్లు సర్దింది.

ఆ రోజునుండి వరసగా పదిరోజులు దానికి రాత్రిళ్ళు నిద్ర పట్టలేదు. వదోనాటి ఆర్ధరాత్రి పెద్దగాలి దుమ్ము రావటం స్వయంగా చూచింది. ఏఫికిటికోసుండి ఇంత దుమ్ము, ఇంత మట్టి దానిమీద పడి మనిషిని పూర్తిగా ముంచివేసింది. పడకొండో రోజు తెల్లవారకముందే భాస్కరరావుపెళ్ళి స్థిరపడిందంటూ సూర్యకాంతానికి తెలిసింది. కండ్లల్లో దుమ్ము ఏదో పడ్డట్లు నటిస్తూ కొంగుతో అద్దుకుంటూ పెరటిలోనికి పారిపోయింది. అక్కడ తనతోపాటు పుట్టిపెరిగిన మల్లెతీగ రాత్రి గాలిదుమ్ముకి గుంజ విరిగి నేలమీద కుప్పకూలిపోయింది! రెక్కలు విరిగి కూలినవక్కిలానిస్తుపోయంగా. నిన్నుత్తువగా కనపడుతున్న మల్లెతీగను చూచిన సూర్యకాంతం "మనమిరువురమూ ఒక జాతివాళ్ళమే" అంటూ నిట్టూర్చింది. మల్లెతీగ పేరుమీద తన పూదయంలోని బాధంతా తల్లితో చెప్పుకొని కుమిలికుమిలి ఏడ్చింది.

'భాస్కరరావునుకలుసుకుంటే...?' 'ఏమనిఅడగటం?' ఆ మూగబివి తనకు నోరు ఇవ్వమని కోటిదేవతలకు మొక్కుకుంది. దైత్యంచేసి ఎదురింటికి పోయింది. "రావే, కోడలా! కంట్ల నలుసైపోయావు."

భాస్కరరావు తల్లి సూర్యకాంతాన్ని అప్యాయంగా దగ్గరికి తీసుకుంది. ఆమె అహ్వనానికి ఎందుకో భయంతో ఆశంకించింది సూర్యకాంతం పూదయం.

భాస్కరరావు గదిలో అద్దంముందు కూర్చుని స్నో పులుముకుంటున్నాడు. లోపలికి పోదామా? వద్దా? అనే జీజ్ఞాసలో పడిపోయింది సూర్యకాంతం. దడదడలాడే గుండె చిక్కబట్టి లోపలికి అడుగు పెట్టింది. అది రావటం అద్దంలోనే చూచిన భాస్కరరావు మందహాసంతో వెనక్కి తిరిగి "రా రా. నేనే వద్దామనుకుంటుంటే నీవే వచ్చావు, నూరీడూ" అన్నాడు.

సూర్యకాంతం శరీరానికి చిరుచెమట పట్టింది. 'నాకోనమే వద్దామనుకున్నాడు.' మనసులో అనుకుంది. సంతోషంతో గుండె గొంతుకలోనికి వచ్చినంత వని అయింది.

"విన్నావుగా. నాకీ పెళ్ళి చేసుకోవటం అంత ఇష్టంగా లేదు. చదువు పూర్తిఅయిన తరువాత చేసుకోవాలని ఉంది. కానీ ఏమి చేస్తాం? నాన్నదగ్గర దమ్మిడి లేదన్నాడు. ఎట్లా సంపాదించాడో నాన్న బంగారుబాతులాంటివాణ్ణి సంపాదించాడు. చదువంతా వాళ్ళు అర్చుమీదే చదువుకోవచ్చు. నీ అభిప్రాయమేమిటి? నేనీ సంబంధం చేసుకోవటం నీ కిష్టమా? కాదా?" అన్నాడు.

సూర్యకాంతం గొంతు తడి ఆరిపోయింది. భాస్కరరావు మాట్లాడుతూఉన్నంతసేపు ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్లు ఇబ్బంది పడింది. 'ఏదో తన గొడవ చెప్పుకోవాలనివస్తే తననే మధ్యవర్తిని చేస్తున్నాడు. అయినా అన్నీ కుదిరి పెళ్ళికోసం ఎదురుచూచేతరుణంలో నా నంబో ఏమిటి?' అనుకుంది సూర్యకాంతం.

"మాట్లాడవేం, నూరీడూ! నీకీ పెళ్ళి ఇష్టం లేకపోలేదు. నిమిషాలమీద రద్దుచేసుకుంటాను. ముహూర్తాలగట్టా పెట్టుకున్నా ఫరవాలేదు."

"దీనికేం లక్షణంగా ఉంది. నిన్ను చదివిస్తా"

వ్యక్తికరమైన కుషార్ మీ యింట్లో వంటలకు ఇలా మంచిది. ఏ, డి విటమిన్ తో కలిగివున్న కుషార్ వంటకాలను దురికరం చేయడమే, కుషార్ తో వండిన వంటకాల దురికరంగా వుండవచ్చుగాక మీ వంటకి ఇలా మంచిది.

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లి., కర్నూలు.

తుంగభద్రతో వండిన వంటకాలు అత్యంత రుచికరం.

ASP TEL T 9 TEL

రంజున్నావుగా. చేసుకుంటేనే బాగుంటుంది." గజగజా ఆ నాలుగుముక్కలు అనేసి సూర్యకాంతం పోషానికి లేచింది.

"అట్లా బుద్ధి చెప్పనూ, కోడలా! రోజూ చెప్పలేక నా ప్రాణం కడబట్టిపోతుంది. వాళ్ళకి ఎందుకో భాస్కరంవొద గురి కుదిరింది. మా అమ్మాయిని మీ అబ్బాయికి ఇస్తామంటూ ఒకటే బ్రతిమాలంటు అనుకో. అయినా వాళ్ళకే తక్కువ? వంద ఎకరాల పెట్టె. పాతిక ఎకరాల పల్లం. తోటలూ, దొడ్లూ, గొడ్లూ, గోదా అంతా దేవేంద్రలోకం అనుకో... పిల్లకూడా రవ్వ. సువ్వు చూడలేదుగాని కోడలా, ఎంత బావుంటుందని. . . ." అంటూ భాస్కరం తల్లి లోపలికి వచ్చింది.

భాస్కరం తల్లి అతిశయానికి నవ్వాడు. సూర్యకాంతం రానినప్పులో ఏడిచినట్లు ఇకలించి "పస్తా అత్తయ్యా!" అంటూ వీధిలోనికి అడుగువేసింది.

సూర్యకాంతం భాస్కరరావుతో ఏదో చెప్పుకుందామని ఎన్నో ఆశలతో బయలుదేరింది. అవకాశంకేసం ఎదురుతెచ్చులు చూసింది. అది కాస్తా లభ్యమయ్యేసరికి నోరు కాస్తా నొక్కువడిపోయింది. సూర్యకాంతం తన జీవితంలో ఇట్లాంటివెన్నో చూసింది. ఇదికూడా అట్లాంటిదే కాగూడదనుకుంది. కాని తరుణం జారిపోతూంది. ముహూర్తాలుకూడా పెట్టుకున్నారట. 'తానుఇప్పుడు...ఇప్పుడు ఏంజేయాలి? ఏ ఆలోచనా వచ్చి వాచటంలేదు.'

తల్లి కొంగు వేలికి చుట్టుకుంటూ గుటకలు మింగింది సూర్యకాంతం. తల్లి 'ఏమిటే?' అంది. ఏం చెబుతుంది సూర్యకాంతం? పెళ్ళినంబంధం కుదిరిన భాస్కరరావుని తాను పెళ్ళాడదలుచుకొన్నట్లు ఏ కన్నెపిల్ల అయినా నోరువిడిచి చెప్పగలదో? ఇటువంటి వ్యవహారాలు తరిదండ్రులే ఆమాకే లాగి చక్కబెట్టాలి. సూర్యకాంతం తరిదండ్రులకు ఎప్పుడూ శ్రమ కలిగింపలేదు. ఇప్పుడుమాత్రం కలిగిస్తుందో? గునుస్తా "భాస్కరరావు పెళ్ళిటాగా, అమ్మా" అన్నది.

"అవునే! ఇంకా వారంరోజులుండటం." సూర్యకాంతానికి కళ్ళవెంట నీరు తిరిగింది. తల్లి కూతురు భావం గ్రహించింది. మనసు చివుక్కుమంది. ఆమెకుమాత్రం తెలియదూ కూతురు మనసు? రోజూ చూస్తూనేఉండే, భాస్కరరావు వీధిలోకి వచ్చేటప్పుడు, పోయేటప్పుడు కూతురు కిటికీదగ్గర వడే పాట్లు. పాపం! తమ ప్రితిగతులు తెలిసిన ఆ తల్లి మాత్రం ఏం చేస్తుంది? పాపం! దొంగలా తలకాయ వంచుకుంది.

"అమ్మా!" మళ్ళీ పిలిచింది కూతురు. "ఏమిటమ్మా?" "భాస్కరరావు చాలా మంచివాడు కాదమ్మా." "అవునే. చాలా మంచివాడు." "మరిఅయితే ఇప్పుడెట్లమ్మా?" సూర్యకాంతం గొంతు క్రేలుకుంది.

కూతురు వడే బాధకు ఆ తల్లి పూదయం గిరిగిలాడింది. ఆమె శరీరం ఒడ్డు మీదికి విసిరేసిన చేపవీళ్లలా కంపించింది. తానూ చిన్నప్పుడు ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకుందో... ఇప్పుడా ఆశలుకన్న నంతానం కళ్ళతో చూచి కన్నీళ్ళు పెట్టింది.

"నా కడుపున ఎందుకు పుట్టావే, ఏ క్రిమింతుడి ఇంట్లోనో పుట్టక? భాస్కరానికి ఇంజనీరువదుపు చెప్పిస్తున్నావట."

మనసులోని ఆవేదన దిద్దతో వెళ్ళబోసుకోలేక దోషిలా ఆమె వెళ్ళిపోయింది. ఉన్నదనుకున్న చివరి ఆశ కాస్తా కూకటివేళ్ళలో పెల్లగించుకపోయేసరికి సూర్యకాంతం దిక్కు చచ్చిపోయింది. "ఏం చేయాలి? తానిప్పుడేం చేయాలి భగవాన్!" కిటికీచువ్వుల్ని విరగ గొడుతున్నట్లు గట్టిగా ఏడికిళ్ళతో వట్టి కండ్లు మూసుకుంటే.

వారం అంటే ఎన్ని రోజులని? చూస్తుండగానే వచ్చివేసింది ఆ రోజు. ఈ వారం రోజులు సూర్యకాంతాన్ని ఇంటిలోనాశేవరూ వలకరించలేదు. ఏదైతే జేపురించిన ముఖంతో కనపడుతూన్న సూర్యకాంతంవొద తలా ఒక కన్ను పారేసిఉంచారు. ఏమి అపూయిత్యం చేస్తుండోనూ అల్ల దీతల్లు డివడిపోయారు. సూర్యకాంతం అటునంటిదేమీ చేయలేదు. అట్లానేప్పుడు చేసిందని? సూర్యకాంతం అట్లాచేసేదే అయితే ఇప్పటికీ వందల మాట్లు చచ్చిఉండేది. వాళ్ళభయమే కాని దానికలువంటి ఆలోచనలే రావు.

ఎదురింటిముందు అలగోజీ మోగుతూంది. భాస్కరరావు ఉపనయనం అయిపోయింది. పెళ్ళికి తరిపోవటానికి ముందుగా కాశీకి పోతున్నాడు.

నన్నగా తీగలా రాగాలొలికిస్తూన్న అలగోజీ వాదం గుండెల్ని కోసేస్తూంది. చువ్వలను పట్టుకొని కిటికీలో ముడుచుకొని కూర్చున్న సూర్యకాంతం బుగ్గలమీద బాపిలు కాలవలు నిర్మిస్తున్నాయి. అస్తంతా క్షణంలో పారించిపోయిన క్షోభీకరుడిలా నిరాశా నిస్పృహలతో నీరుగారిపోతూ ఖోస్యంలోకి చూస్తూంది సూర్యకాంతం.

వీధిలో భాస్కరరావు చుట్టూర అంతా మూగారు. తలకి గుడ్డ, చంకలో గొడుగు, చేతిలో కమండలం, ముఖాన బొట్టు, బుగ్గన కాటుక, పాదాలకు పాదాణిలో అందంగా భయారయ్యాడు భాస్కరరావు.

ఎవరో పిల్లవాడు బహుశా బావమరిది అవుతాడు కాబోలు భాస్కరరావు కాళ్ళు కడిగి వెల్లిమీద నిట్టె చల్లుకున్నాడు. పక్కగా ఉన్నవాళ్ళు చెప్పినట్లు చిలకలా పలుకుతూ "బావా! కాశీ కెందుకు పోతావు? మా అక్కయ్యనిచ్చి పెళ్ళిచేస్తాం!" అన్నాడు. భాస్కరరావు సిగ్గుపడుతూ మూతని సున్నాలా చుట్టి "ఉహూ!" అన్నాడు. చుట్టూమూగిన ఆడవాళ్ళు కీసుక్కుమంటూ పమిలలు నోట్స్ కుక్కుకున్నారు. సూర్యకాంతం గుండె కటక్కుమంది. ఓణిలో ఏడుపు అవుకుంది.

కొంచెంసేపటికి అంతా తరలి వెళ్ళిపోతారు. రాత్రికి సెళ్ళుయిపోతుంది. తన జీవితం ఏకటిని పులుముకుంటుంది. ఇన్నాళ్ళుబట్టి పెంచుకుంటున్న ఆశల తీగల ఐశ్వర్యం అనే లలిత్రంతో పులుకున్న తెగిపోతాయి. 'నాకోసం కాశీచరయాణం కట్టవలసిన వాడు మధోకరికోసం కడుతున్నాడు. నా మెడలో పుస్తె కట్టవలసినవాడు మరొకరికి కట్టటానికి బయలుదేరు తున్నాడు. ఏకటి...ఏకటి.., అంతా ఏకటి! నా జీవితమే ఏకటి.' సూర్యకాంతం గొణిగింది.

'అమ్మకి సిగ్గయినా లేదే? అందరిలోబాట భాస్కరరావుచేతికి వచ్చుతుంది. ఎత్తుచళ్ళు అందరికీ

రంగుల పొంగులు
ఫోటో—ఎమ్. ఎస్. శ్రీనివాసమూర్తి
(హైదరాబాదు-29)

కనపడేలా ఇకలింపాలి గావును. తన పిల్లని చేసుకోలేదని ఏదవలసిందిందిపోయి, ఏమిటా నవ్వు గుండెని బద్దలు చేసేటట్లు?.. . ఓ! ఇంత అవమానం జరుగుతున్నా ఇంకా బ్రతికేఉండే? తన పిల్లకి జరిగిందోకటి తనకే జరిగిందోకా? సైగా, వచ్చటం...ఎట్లా వచ్చటం? చూడు, పక్కనున్నవాళ్ళకి అవమానం చేసేటట్లు.. ." తల్లిమీద ఎప్పుడూ లేచి సూర్యకాంతానికి అవమానం పుట్టుకువచ్చింది.

భాస్కరరావు లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. సూర్యకాంతం కళ్ళముందు కదలాడే వెలుగును మబ్బుల మనకలు కమ్మేశాయి.

కొంతమంది జీవితా లలువంటివి. కొందరు అద్భుతవంతుల జీవితం కలలను ఇలాగ మార్చివేస్తుంది. మరికొందరు దురదృష్టవంతులుంటారు. వారికి ఇంతో లభ్యంకావలసిన కనీస అవసరాలు కలలోతప్ప మరొకవోల లభ్యంకావు. పొద్దుతిరుగుడుపూవు తన జీవితాన్ని వదిలంగా భాస్కరాని పాదాలమ్రోల అర్పణచేసుకుంది. ప్రతిరోజూ ఉదయంనుండి సాయంత్రంవరకు అతడి నోట అంగీకారకబ్బం వినిపి తూతూలొడుతుంది. అతడు కనిపించని నాలుగు ఘడియలు అతడిమీద ధ్యానంలోనే ఎదురుతెచ్చులు చూస్తూ గడుపుతుంది. చివరికి తన జీవితాన్ని కాస్తా ఆ విరిక్ష్ణణలోనే త్యాగం చేస్తుంది. పొద్దుతిరుగుడుపూవుకు సంస్కృతీకరణం సూర్యకాంతం. అటువంటి పేరుగల వాళ్ళ జీవితాన్ని అట్లాగే ముగుస్తాయికాబోలు! సూర్యకాంతం బరువెక్కిన గుండెలో కిటికీలో నుండి లేచి మంచంమీద వండుకుని మునుగు పెట్టింది. మళ్ళీ ఏమేనా కలగంటానికో ఏమో!